

POWIATOWA STACJA SANITARNO – EPIDEMIOLOGICZNA W ŚWIEBODZINIE

66-200 Świebodzin, ul.30 Stycznia 5
☎ (068) 38 243 54, Fax 068 38 243 15
e-mail: psse swiebodzin@sanepid.gov.pl
ePUAP: /PSSE_w_Swiebodzinie
NIP: 9271082701, Regon 970777855

PAŃSTWOWY POWIATOWY INSPEKTOR SANITARNY W ŚWIEBODZINIE

Świebodzin, dnia 19 marca 2024r.

**OBSZAROWA OCENA JAKOŚCI WODY
PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI
NA TERENIE GMINY LUBRZA ZA 2023 R.**

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Świebodzinie na podstawie:

- art. 4 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2024 r. poz. 416),
- art. 12 ust. 1, 4 i 5 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków z dnia 7 czerwca 2001 roku (Dz. U. z 2023r. poz. 537 ze zm.),
- § 23 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 07 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017r. poz. 2294 ze zm.)

po rozpatrzeniu danych zawartych w sprawozdaniach z badań próbek wody pobranych w roku 2023, w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego sprawowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Świebodzinie oraz kontroli wewnętrznej prowadzonej przez producentów wody, a także po podjętych w tym czasie działaniach naprawczych dokonał obszarowej oceny jakości wody pochodzącej z wodociągów publicznych i indywidualnych ujęć wody z terenu gminy Lubrza wraz z szacowaniem ryzyka zdrowotnego konsumentów. Badania mogą być wykonywane przez laboratoria Państwowej Inspekcji Sanitarnej lub inne laboratoria o udokumentowanym systemie jakości badań zatwierdzonym przez organy Inspekcji Sanitarnej.

1. Liczba zaopatrywanej ludności na terenie gminy.

- Liczba zaopatrywanej ludności w wodę pochodzącą z wodociągów publicznych ogółem na terenie Gminy Lubrza: ok. 3605 osób.

- Liczba zaopatrywanej ludności w wodę pochodzącą z indywidualnych ujęć wody ogółem na terenie Gminy Lubrza: ok. 1100 osób.

2. Informacje na temat jakości wody na terenie gminy.

Tabela 1. Wykaz producentów wody na terenie Gminy Lubrza, liczba zaopatrywanej ludności, uzdatnianie wody, kwestionowane parametry w roku 2023 oraz jakość wody na dzień 31.12.2023r.

Lp.	Producent wody (nazwa/adres)	Eksplloatowany wodociąg (zaopatrywane miejscowości)	Produkcja wody [m ³ /d]	Liczba zaopatrywanej ludności	Uzdatnianie wody (metody)	Kwestionowane parametry – ilość dni przekroczeń w roku	Jakość wody na dzień 31.12.2023r.. – kwestionowany parametr
Wodociągi zbiorowego zaopatrzenia							
1..	Samorządowy Zakład Budżetowy ul. Świebodzińska 103 66-218 Lubrza	Wodociąg publiczny w Staropolu (Staropole, Boryszyn)	123,88	621	napowietrzanie filtracja ciśnieniowa odżelazianie i odmanganianie	ogólna liczba mikroorganizmów-15 dni	Woda przydatna do spożycia
2.		Wodociąg publiczny w Mostkach (Mostki, Przelazy, Zagórze, Laski)	135,36	912	napowietrzanie filtracja ciśnieniowa odżelazianie i odmanganianie	mangan - 44 dni	Woda przydatna do spożycia
3.		Wodociąg publiczny w Bucze (Bucze)	25,07	226	napowietrzanie filtracja ciśnieniowa odżelazianie i odmanganianie	-	Woda przydatna do spożycia
4.		Wodociąg publiczny w Buczynie (Buczyna, Zagaje)	27	325	Filtry do usuwania azotanów- wymiana jonowa promieniowanie- ultrafioletowe (UV)	azotany -365 dni	Woda przydatna do spożycia na warunkach odstępstwa: azotany
5.		Wodociąg publiczny w Romanówku (Lubrza, Nowa Wioska, Romanówek)	238	1521	napowietrzanie filtracja ciśnieniowa odżelazianie i odmanganianie	-	Woda przydatna do spożycia
Indywidualne ujęcia wody							
1.	Firma Handlowo-Uslugowa „STM” Stanisław Mosiejko Os. Widok 8a/11 66-200 Świebodziń	Indywidualne ujęcie wody w Ośrodku wypoczynkowym RELAKS w Tyczynie 66-218 Lubrza (obiekty OW RELAKS)	6,5	do 50 os./d	woda surowa nieuzdatniana	-	Woda przydatna do spożycia
2.	Citronex Trans Energy Sp. z o.o. ul. Słowiańska 13 59-900 Zgorzelec	Indywidualne ujęcia wody na terenie Stacji Paliw BP „Citronex” w Mostkach	5	200	napowietrzanie, filtracja ciśnieniowa odżelazianie i odmanganianie	ΣTHM-15 dni	Woda przydatna do spożycia

3.	Port 2000 Marcinkiewicz S.J. Plac Bohaterów 4 65-050 Zielona Góra	Indywidualne ujęcie wody w Porcie 2000 I w Mostkach- Kompleks handlowo-usługowy (osoby zatrudnione w części handlowo-usługowej + osoby korzystające z oferowanych usług (motel, restauracja, MOP)	8	do 500 os.	filtracja ciśnieniowa (złoże brausztynowe)	-	Woda przydatna do spożycia
4.	Port 2000 Marcinkiewicz S.J. Plac Bohaterów 4 65-050 Zielona Góra	Indywidualne ujęcie wody w Porcie 2000 II w Mostkach-myjnie i stacje paliw Circle	7,5	150	filtracja ciśnieniowa (złoże brausztynowe)	-	Woda przydatna do spożycia
5.	Elektrociepłownia „Zielona Góra” S.A. ul. Zjednoczenia 103 65-120 Zielona Góra	Indywidualne ujęcie wody w Ośrodek Wypoczynkowy „Krzeczkowo” w m. Tyczyń	6	50	woda surowa nieuzdatniana	-	Woda przydatna do spożycia
6.	Miles Repari Center Poland Sp. z o. o, ul. Zygmunta Starego 26, 44-100 Gliwice	Indywidualne ujęcie wody na terenie Mostki 2k , działka nr 8/11 66-218 Lubrza	20	90	napowietrzanie, filtracja ciśnieniowa (odżelazianie, odmanganianie) Lampa UV	-	Woda przydatna do spożycia
7.	Koimex S.A. ul. Kozia 3 66-200 Świebodzin	Indywidualne ujęcia wody na terenie Koimex S.A. w Mostkach	9,5	60	napowietrzanie filtracja ciśnieniowa odżelazianie i odmanganianie	-	Woda przydatna do spożycia

We wszystkich wodociągach nie prowadzi się stałej dezynfekcji jedynie w przypadku pogorszenia się jakości wody lub wystąpienia sytuacji mogącej skutkować zmianą jakości wody prowadzona jest dezynfekcja przy użyciu podchlorynu sodu.

3. Wykaz miejscowości na terenie, których kwestionowano okresowo jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w trakcie 2023r.

Częstotliwość pobierania próbek dostosowana była do wielkości produkcji oraz ilości odbiorców wody zgodnie z załącznikiem nr 3 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. 2017r. poz. 2294 ze zm.).

Zakres wykonanych badań mikrobiologicznych, fizykochemicznych i organoleptycznych był zgodny z załącznikiem nr 2 ww. rozporządzenia.

Tabela 2. Wykaz miejscowości na terenie gminy Lubrza, w których kwestionowano okresowo jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w trakcie 2023r.

Lp.	Grupy wodociągów wg produkcji dobowej wody	Nazwa wodociągu/ indywidualnego ujęcia wody	Zaopatrywane miejscowości/obiekty	Stwierdzone przekroczenia jakości wody	Podjęte działania naprawcze	Dopuszczalna wartość parametru
1.	>100 m ³ ≤1000 m ³	Wodociąg publiczny w Staropolu	Staropole, Boryszyn	ogólna liczba mikroorganizmów ilość 110jtk/100ml	Przeplukano złoża filtracyjne oraz całą instalację w SUW	Zalecana wartość do 100jtk/100ml (woda podawana do sieci).
2.	>100 m ³	Wodociąg publiczny w m. Buczynie (Buczyna, Zagaje)	Buczyna, Zagaje	azotany-42-70 mg/l	Modernizacja SUW-filtry do usuwania azotanów	azotany:50mg/l
3.	>100 m ³ ≤1000 m ³	Wodociąg publiczny w m. Mostki	Mostki, Przelazy, Zagórze, Laski	mangan-95µg/l	Przeplukano złoża filtracyjne	mangan:50 µg/l
4.	>100 m ³	Indywidualne ujęcie wody Citronex w m. Janisławiec	Obiekt myjni TiR	ΣTHM-132 mg/l	Przeplukanie sieci	ΣTHM-100 mg/l

4.Prowadzone postępowania administracyjne w zakresie jakości wody

W roku 2023r.nie wydano decyzji o braku ani o warunkowej przydatności wody do spożycia.

Nadal prowadzone jest postępowanie administracyjne w sprawie decyzji wydanej w 2022r. o warunkowej przydatności wody do spożycia na warunkach przyznanego odstępstwa w miejscowości Buczyna . W dniu 18 marca 2022r. wydano decyzję na warunkach przyznanego odstępstwa z uwagi na przekroczone dopuszczalne stężenia azotanów i określono dopuszczalną wartość tego parametru 70 mg/l z terminem wykonania do 31.12.2023r., której termin przedłużono do 31.12.2024r.

W 2023r. przeprowadzono modernizację hydroforni wodociągu publicznego Buczyna, modernizacja polegała m.in. zainstalowaniu filtrów (zbiorników ciśnieniowych) do usuwania azotanów, w których zastosowano złożo (AmberLite PWA5 producenta „Dupont”) - silnie zasadową żywicę anionowo wymienną opracowaną specjalnie do selektywnego usuwania azotanów z wody. W kolejnym zbiorniku umieszczono sól przeznaczoną do regeneracji żywicy. Proces wymiany jonowej opiera się na transporcie dyfuzyjnym, czyli reakcji wzajemnej wymiany jonów na powierzchni żywicy i transporcie wymienionych jonów do roztworu. W przypadku

usuwania azotanów z wody dochodzi do wymiany szkodliwych anionów NO₃⁻ na aniony chlorkowe Cl⁻. Aby złożo jonowymiennego działało efektywnie, konieczna jest regularna regeneracja roztworem soli. Po kontakcie z odpowiednią ilością roztworu soli, złożo regeneruje się, odzyskując pierwotne właściwości do procesu wymiany jonowej.

5. Wpływ przekroczonych parametrów na zdrowie konsumentów w oparciu o „Wytyczne dotyczące jakości wody do picia” wydane przez Izbę Gospodarczą „Wodociągi Polskie” w porozumieniu z Światową Organizacją Zdrowia (WHO)

-Azotany – występowanie w wodzie w > 50 mg/l mogą być powodem ostrego zatrucia a nawet zejścia śmiertelnego w mechanizmie methemoglobinemii, zagrożenie to dotyczy praktycznie wyłącznie niemowląt do 3 miesiąca życia, zwłaszcza sztucznie karmionych. Dzieci w tej grupie wiekowej są najbardziej podatne na ostre toksyczne następstwa podwyższonych stężeń azotanów w wodzie do picia. Każde stężenie azotanów przekraczające najwyższą dopuszczalną wartość 50 mg/l należy traktować jako mogące zagrażać ostrymi objawami zatrucia w najbardziej wrażliwej grupie populacji. Z uwagi na powyższe zagrożenie z wody o takich parametrach nie powinny korzystać dzieci poniżej 3 miesiąca życia oraz kobiety w ciąży. Nie zaleca się używania wody o zawyżonym parametrze azotany także do mycia akcesoriów używanych przy karmieniu niemowląt (smoczki, ustniki, itp.) i zabawek wkładanych przez dzieci do ust (m.in. smoczki, gryzaki);

-Ogólna liczba mikroorganizmów bakterie oznaczanie w temperaturze 22°C- to z reguły naturalne organizmy występujące w wodach czy glebie, nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ogółu społeczeństwa w wyniku spożycia ich wraz z wodą. Przyjmuje się, że jeśli występują licznie wówczas są wskaźnikiem zanieczyszczenia organicznego. Są to organizmy bardzo rozpowszechnione i rozkładają martwą materię organiczną. Oznaczenie może być stosowane w celu monitorowania i oceny stanu sanitarnego i skuteczności czyszczenia urządzeń do dystrybucji wody, stagnacji wody oraz potencjalnej obecności biofilmu.

-Trihalometany ogółem (Σ THM)-zaleca się aby stężenie tych związków w wodzie do picia było na niskim poziomie, ze względu na podejrzenie szkodliwości THM szczególnie bromowanych THM dla rozrodczości.

-Mangan- - występujący w wodzie w stężeniach przekraczających 0,1 mg/l nadaje niepożądany smak napojom, a także powoduje przebarwienia urządzeń sanitarnych i odzieży podczas prania. Obecność manganu w wodzie może doprowadzić do odkładania się osadów w systemie dystrybucji. Stężenia manganu poniżej 0,1 mg/l są zazwyczaj akceptowalne przez konsumentów. Wartość zalecana, ustalona ze względów zdrowotnych dla manganu równa 0,4 mg/l, jest wyższa niż próg akceptowalności wynoszący 0,1 mg/l. W stężeniu w jakim występuje w wodzie do picia, nie stanowi zagrożenia dla zdrowia.

6. Zgłoszenie reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody

Osoby korzystające z wody do spożycia z wodociągów zbiorowego zaopatrzenia w Gminie Lubrza nie zgłaszały reakcji niepożądanych związanych ze spożyciem wody w 2023r.

7. Ocena ryzyka zdrowotnego

Na podstawie kontroli sanitarnych oraz sprawozdań z badań wody pobranej przez inspekcję sanitarną i przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne w ramach kontroli wewnętrznej, nie stwierdzono występowania stałych lub długo utrzymujących się przekroczeń badanych parametrów wyjątek stanowi parametr chemiczny – azotany (wodociąg publiczny w m. Buczyna), którego przekroczenie jest niewielkie.

Stwierdzone przekroczenia parametrów miały charakter krótkotrwały i nie spowodowały one bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia ludzi (krótkotrwałe przekroczenia parametrów mikrobiologicznych ogólna liczba mikroorganizmów), wyjątek stanowi parametr chemiczny: azotany, na który wydano decyzję na warunkach przyznanego odstępowstwa z uwagi na przekroczone dopuszczalne stężenia azotanów i określono dopuszczalną wartość tego parametru 70 mg/l. Samorządowy Zakład Budżetowy w Lubrzy, został zobowiązany do doprowadzenia jakości wody w zakresie stężeń azotanów do wymagań określonych w części B poz. 4 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi z terminem wykonania do 31 grudnia 2023 r. oraz decyzję przedłużającą nakazy wykonania do dnia 31 grudnia 2024r. Zarządca wodociągu prowadzi działania naprawcze, informuje ludność o realizacji ww. zadań. Podmiot zmierza do jak najszybszego doprowadzenia jakości wody do wymogów ww. rozporządzenia.

W analizowanym okresie nie odnotowano zatruć i chorób wodorozależnych. Mieszkańcy gminy są zaopatrywani w wodę bezpieczną dla zdrowia ludzkiego, wolną od mikroorganizmów chorobotwórczych, pasożytów w liczbie stanowiącej potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego i substancji chemicznych w ilościach zagrażających zdrowiu. **Woda przeznaczona do spożycia przez ludzi na terenie gminy Lubrza nie stanowi ryzyka dla zdrowia konsumentów.** Jednocześnie w związku z zawyżonym parametrem azotany w wodzie w wodociągu Buczyna, pomimo że przekroczenia wartości parametrycznych, nie stanowią potencjalnego zagrożenia zdrowotnego dla osób dorosłych, uwzględniając wytyczne i zalecenia Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH należy zwrócić uwagę że Państwowy Instytut Badawczy w opinii dotyczącej znaczenia zdrowotnego podwyższonych wartości azotanów w wodzie z wodociągu w miejscowości Buczyna, zalecił że woda z wodociągu publicznego zaopatrującego miejscowości Buczyna oraz Zagaje:

- nie może być wykorzystywana do celów spożywczych przez niemowlęta do 3 miesiąca życia, w szczególności karmionych sztucznie oraz kobiet ciężarnych;
- nie zaleca się używania wody także do mycia akcesoriów używanych przy karmieniu niemowląt (smoczki, ustniki, itp.) i zabawek wkładanych przez dzieci do ust (m.in. smoczki, gryzaki);
- wyżej wymieniona grupa ludności musi być zaopatrywana w wodę do spożycia dobrej jakości poprzez dostarczanie wody butelkowanej dostępnej u sołtysa;
- możliwe jest stosowanie domowych filtrów do usuwania azotanów;

- zaleca się stosowanie w diecie dzieci do 3 roku życia produktów o niskiej zawartości azotanów szczególnie zawartych w warzywach i peklowanym mięsie;
- zaleca się stosowanie w diecie składników o właściwościach przeciwutleniających takich jak kwas askorbinowy, zielona herbata, czy kakao, produkty z dużą zawartością witaminy C, E i A;
- woda wodociągowa może być wykorzystywana do celów higienicznych, także w przypadku niemowląt;
- odstępstwo od wymagań jakim powinna odpowiadać woda przeznaczona do spożycia przez ludzi w wodociągu publicznym Buczyna, w zakresie przekroczenia dopuszczalnego stężenia azotanów przyznano do dnia 31 grudnia 2023r., a następnie przedłużono termin do 31.12.2024r. w okresie obowiązywania odstępstwa wartość parametru azotany nie może być wyższa niż 70 mg/l.

Zgodnie § 33 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294 ze zm.) Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Świebodzinie zapewnia doradztwo konsumentom, dla których udzielone odstępstwo może stanowić szczególne zagrożenie zdrowotne. Rodzice i opiekunowie dzieci do 3 miesiąca życia, osoby przewlekle chore a także kobiety w ciąży oraz inne zainteresowane osoby uzyskają informacje pod numerem telefonu 68 38 207 47 wew. 20, w dni robocze w godz. 7.30 -15.00.

PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
w Świebodzinie
mgr Arleta Miskiewicz

Otrzymuje:

1. Wójt Gminy Lubrza
Osiedle Szkolne 13
66-218 Lubrza
2. aa

